

ZA NOVÉ TVŮRČÍ ČINY... PROČ SE ÚČASTNILI „ANTICHARTY“?

PRACOVNÍ LIST I

ZDROJ 1: VOLHA

Zdroj: Volha, díl 3 [seriál]. Režie Jan Pacht. Česko 2023

Co se v ukázce podle vás děje?

Víte, co je „Anticharta“?

Co zajímá Standu Pekárka?

Jak komentují řidiči prohlášení v televizi?

Jaký je postoj garážmistra?

Co si myslí Standa Pekárek?

Co mají lidé podepisovat a proč?

Jak komentují garážmistr a Havran množství podpisů na podporu prohlášení?

NEŽ ZAČNEME

Pražské jaro – Proces demokratizace společnosti v období mezi lednem a srpnem 1968, snaha vybudovat „socialismus s lidskou tvář“, většina veřejnosti tuto politiku podporovala.

„Normalizace“ – Tak nazývali proces (znovu)získání kontroly nad společností komunisté, kteří podporovali okupaci ČSSR vojsky Varšavské smlouvy a kteří se po dubnu 1969 zmocnili moci ve státě i v KSČ.

Charta 77 – Nejvýznamnější občanská iniciativa zaměřená na ochranu lidských práv a na ochranu proti jejich porušování ze strany komunistického režimu. Její signatáři jsou nazýváni chartisté. Mezi vůdčí osobnosti Charty patřil především Václav Havel.

„Anticharta“ – Mediální kampaň komunistického režimu proti těm, kteří podepsali Chartu 77. Lidé měli podepisovat odsudky Charty, aniž by znali její text. Znamé osobnosti z oblasti umění, vědy atd. byly přesvědčovány, aby odsoudily Chartu. Většina tak učinila.

Disent – Společenství lidí, kteří aktivně vystupovali proti komunistickému režimu s cílem donutit jej dodržovat lidská práva.

Disidenti – Příslušníci disentu, odpůrci režimu

ZDROJ 2: „ANTICHARTA“ OČIMA VÝZNAMNÝCH UMĚLCŮ

Zdroj: P. F. 77 [film]. Režie Jaroslav Brabec, Česko 2003. Ukázka pojednává o několika dnech počátku roku 1977, v nichž vznikala Charta 77 a zároveň protiakce režimu – kampaň zvaná „Anticharta“. Hlavní hrdinka, herečka Ludmila Damiánová (hraje ji Vlasta Chramostová) čelí dilematu, zda se kampaně účastnit, či nikoli. Ukázka zachycuje okamžik, kdy dostává pozvánku na setkání významných umělců, na kterém má Chartu 77 odsoudit, a rozhovor s jejím kolegou Viktorem (hraje ho Oldřich Lipský).

Jak Viktor hodnotí roli herců ve společnosti a jejich vystupování v televizi? Jaké závěry z toho pro sebe vyvodil?

ZDROJ 3: VZPOMÍNKA DANY NĚMCOVÉ NA „ANTICHARTU“

Se smutkem vzpomínám na Antichartu. To byl vrchol ostudy. Bylo mi líto lidí, kteří ji podepsali, protože se chovali jako opičky. Chudáky je nahnali do Národního divadla, kde dostali nějaký papír, který bez přemýšlení podepsali. Sedí na fotkách z toho shrpomáždění jako zařezaní, jsou smutní a zahanbení.

Anticharta ovšem představovala jen vrchol ledovce. Umělci neřešili, jaký bude mít jejich chování dopad, chtěli veřejně působit. Dnes někteří říkají, že nic netušili, nikdo jim prý nic nevysvětlil, o co se vlastně jedná. Nevím, proč bych jim nevěřila, myslím si ale, že mnozí spíš nechtěli vědět. Text Charty jim pochopitelně nikdo nepřečetl, a jen málokdo našel odvahu třeba v práci říct, ať mu dají text přečíst, že až pak uvidí, jestli protest proti němu podepíše.

Hercům bych podpis Anticharty i odpustila, kdyby se za své jednání alespoň zastyděli a uvědomili si, jak daleko je komunisté dotlačili. Že se zostudili před celým národem. Ostatně myslím, že národ jim už dávno odpustil.

Zdroj: NĚMCOVÁ, Dana. „Děj se co děj, nemáte se čeho bát...“, Praha 2021, s. 105. Dana Němcová (1934 – 2023) patřila k významným postavám disentu. Byla signatářkou Charty 77 a jednou z jejích mluvčích. Dvakrát byla za své názory a postoje vězněna.

Jak na „antichartisty“ ve svých pamětech vzpomíná disidentka a jedna z prvních mluvčích Charty 77 Dana Němcová?

A jak na kampaň proti Chartě 77 vzpomínají pamětníci z vašeho okolí? Zkuste se jich zeptat. Mějte přítom na paměti, že ne každý na tuto dobu vzpomíná rád.

ODPOVĚZTE NA ÚSTŘEDNÍ OTÁZKU:
